

Budsjett 2023 - Fellesforslag SP, SV og Høgre

I SP, SV og Høgre sitt endringsforslag til kommunedirektøren sitt budsjettforslag for 2023 held partia fram med dei satsingane som tidlegare år har vore prioritert. Born og unge står i sentrum og vert prioritert og det skal framleis satsast på nærings- og arealpolitikk for å utvikla kommunen vidare. Det skal i tillegg prioriterast å byggja vidare gode tenester for innbyggjarane våre, og på å gje dei tilsette rom til å utvikla tilbodet.

Vaksdal kommune er heldige som har gode inntekter frå kraft, og det skal koma innbyggjarane til gode. Det er denne kraftinntekta som har gitt oss høve til å gjera store investeringar i nybygg, og som gjer at kommunen er rigga økonomisk til omstilling. For 2023 er kraftinntektene ekstraordinært høg, og det gjev oss ein moglegheit til å ta nokre ekstra tak og investera i framtida.

I 2023 vert born og unge prioritert. Det forventast nedtrekket innan oppvekst vert redusert, kulturmidlane vert auka, eit inkluderingsfond for born og unge vert oppretta og det skal satsast vidare på sommarjobbar for ungdom i kommunen. Det vert lagt inn midlar til å tilby næringsrik mat til ungdomskuleelevene i Vaksdal, eit tiltak som samtidig styrkar AO-senteret. Det skal startast eit forprosjekt av ny barnehage på Dale, samt eit forprosjekt av oppveksttun på Stanghelle i samband med K5-utbygginga.

Det er også funne rom til å oppretthalde 1,4 stilling innan helse. Dette vert å sjå som ein auke i grunnbemanninga i eininga.

I 2023 vert det prioritert å auka satsinga på næringsutvikling, i tråd med næringsplanen kommunestyret vedtok i mai 2022. Arbeidet i Vaksdal Næringssselskap vert styrka med ei ekstraløyving på kr. 500 000,-. 5 millionar kroner skal overførast til Næringsfondet, og det skal opprettast eit nytt breibandsfond på 6 millionar. Eigedomsskatten på næringseigedom utanfor kraftproduserande sektor blir redusert, og det vert sett av midlar til å investera i næringsareal.

Del 1: Driftsbudsjett

Tiltak- drift			
	Varig tiltak	Eingongstiltak	
Oppvekst og kultur			
Redusert nedtrekk	1 900 000		Note 1
Kulturmidler for born og unge	90 000	130 000	Note 2
Folketalsvekst		350 000	Note 3
Ung SoMe		150 000	Note 4
Skulemat på ungdomskulen	650 000		Note 5
Helse og meistring			
Redusert nedtrekk		1 000 000	Note 6
Ung i helse	210 000		Note 7
Omsorgsstønad	160 000		Note 8
Andre tiltak			
Auke til Vaksdal Næringssselskap		500 000	Note 9
Styrking av næringsfond		5 000 000	Note 10
Breibandsfond		6 000 000	Note 11
ENØK-fond		3 000 000	Note 12
Vaskerobot		120 000	Note 13
Sum tiltak drift	3 010 000	16 250 000	

Note 1: Redusert nedtrekk skule

Det er ynskjeleg å fortsetta den utviklinga som er gjort i skulane. Ved å redusera nedtrekket vert det sikra nok ressursar til oppfølging av elevar, og gje skulane moglegheit til å vidareutvikla tolærar-systemet.

Note 2: Kulturmidlar til born og unge

I budsjettvedtaket for 2022 oppretta ein kulturmidlar til born og unge. Desse midlane kan brukast til tiltak som kjem born og unge til gode, til dømes til ekstra aktivitet/utgifter til positive tiltak i skulane, barnehagane og i Kulturskulen. Aktivitetsdag for elevar på mellomtrinnet vert vidareført.

I 2023 vert desse midlane auka, og dei skal i tillegg til allerede nevnte tiltak nyttast til etterspurt utbetring av Dalebadet. Det gjeld skjerming av vindauger, som høgaste prioritet, utstyr som til dømes rutsjebane og diverse utstyr til garderobane.

Posisjonspartia ynskjer også å oppretta eit inkluderingsfond på kroner 40 000, som skal dekkja kostnader for påmeldingsavgift, treningsavgifter og utstyr som er naudsynt for å delta i idrett-, kultur-, og andre fritidstilbod. Målet med dette fondet er å sikra at alle born og unge har moglegheit til å delta på ein fritidsaktivitet. Det vert sett eit tak på kr. 2000 per born slik at mange kan få nytte av tilbodet.

Det skal utarbeidast retningslinjer og god informasjon for fondet. Ordninga er gjennomført i andre kommunar og det kan vere nyttig å sjå på retningslinjene dei har utarbeida, til dømes Voss Herad.

Note 3: Folketalsvekst

Å stabilisera og auka folketalet i Vaksdal er eit viktig og avgjerande arbeid kommunen står i. Det vert sett av midlar til tiltak som skal fremja tilflytting. Nyfødtegåva vert vidareført.

Note 4: Ung i SoMe

I februar 2022 lanserte Vaksdal kommune nettsida mittvaksdal.no og instagramprofilen [mittvaksdal](https://www.instagram.com/mittvaksdal), samt tok i bruk emneknaggen [#mittvaksdal](https://www.instagram.com/explore/tags/mittvaksdal). Her finn både innbyggjarar og potensielle tilflyttarar relevant informasjon om bustad, arbeid og fritid i Vaksdal kommune. For å gjera nettsida, emneknaggen og instagramprofilen kjend skal Vaksdal kommune i 2023 engasjera ungdom gjennom Ung i SoMe til å arbeida på oppdrag for kommunen. Komite for folketalsvekst får i oppgåve å utarbeida avtalar for ungdom. Innlegga som vert produsert kan delast i kommunen sine kanalar, og i ungdommane sine kanalar. Komite for folketalsvekst orienterer kommunestyret om Ung i SoMe seinast i kommunestyremøtet i mai.

Note 5: Skulemat på ungdomsskulen

Kommunestyret ber om at det vert innført gratis skulemat tre dagar i veka (114) dagar i skuleåret så raskt som mogleg i 2023. Tiltaket er lagt inn med heilårsverknad frå og med 01.01.2023. Kommunestyret ber om at AO senteret vert leverandør av tenesta med bakgrunn i tilbod som vart presentert 01.11.2022. Det vert lagt opp til ei eiga løysing for Eksingedalen Oppveksttun.

Tiltaket vert evaluert etter at det har vore i drift eit heilt skuleår 23/24 våren 2024.

Note 6: Redusert nedtrekk

Stilling som er foreslått redusert ved ressurscenteret på Vaksdal vert beholden innan helse og omsorg, auke i grunnbemanning.

Note 7: Ung i Helse

Det skal satsast vidare på Ung i Helse, og tiltaket vert no varig. Det blei gjennomført første gong sommaren 2022, og fekk gode tilbakemeldingar frå både brukarane, dei tilsette og ungdommane. Difor vert summen dobla i 2023, slik at endå fleire ungdomar kan få moglegheit til å få sommarjobb.

Intensjonen er å gje lokal ungdom sommarjobb samstundes som ein kan skapa meir aktivitet for dei eldre om sommaren. I tillegg kan det og sjåast på som eit rekrutteringstiltak for framtida.

Note 8: Omsorgsstønad

Sats for omsorgsstønad vert auka i 2023 med 160 000 kr, eller omlag 40 kr. pr time. I 2023 skal nye retningslinjer for omsorgsstønad handsamast i utval for Levekår. Timesats for omsorgsstønad skal regulerast etter årleg lønsoppgjær frå og med 2023.

Note 9: Vaksdal Næringssselskap

I svært mange år har den årlege løyvinga til VNS vore på 1.000.000 kroner. Dette beløpet har ikkje blitt justert, og nye vedtekter, snart ny styresamansetting og ny giv, bør gje grobotn for nye tiltak som vil kreva midlar. Det vert sett av 500.000 kroner frå næringsfondet for å styrka arbeidet selskapet skal gjera framover.

Note 10: Næringsfond

I 2022 vart næringsfondet slått saman med Landbruksfondet og gjort søkbart. I eit år med ekstra høg inntekt frå konsesjonskraft er det rett å styrke næringsfondet, og med det styrke nyskaping, innovasjon og næringsutvikling i kommunen.

Note 11: Breibandsfond

Om me skal nå måla om tenleg breiband til heile kommunen i 2025, må breibandsplanen følgast opp med midlar. Estimert behov er 2 millionar i året dei neste tre åra, og derfor oppretter me eit breibandfond som skal dekke inn dette behovet. Me ser på full breibandsdekning i heile kommunen som svært viktig om me skal oppnå vekst i folketalet.

Note 12: Lokalt ENØK-fond

Kommunestyret ber administrasjonen utarbeide retningslinjer slik at innbyggjarar i Vaksdal kommune kan søke om støtte til energisparande tiltak i primærbustad.

Støtta skal vere bagatellmessig og grense oppad til kr. 20 000 kroner pr. husstand. Tiltak som kan gje støtte er:

- Luft til luft varmepumpe
- Solcellepanel
- Skifte av vindauger/dør
- Etterisolering

Ordninga skal i første omgang gjelde eit år fom. 01.01.2023 Støtta vert utbetalt etterskotsvis mot kvittering. Ordninga kjem som eit tillegg til eventuelle statlege ordningar.

Note 13: Vaskerobot

Kommunen må modernisera seg på alle områder, også innan reinhald. Kapasiteta på området er knapp, men ein kan nytta teknologi for å lette arbeidsmengda. For å frigje kapasitet til vask andre stader, ynskjer ein å gjennomføra eit prøveprosjekt med vaskerobot på ein eigna plass i kommunen. Det kan til dømes vera Turbinen eller annan høveleg stad. Det vert sett av pengar til å leiga ein vaskerobot i 2023, slik at ein får prøvd ut korleis dette fungerer.

Del 2: Investeringar

Tiltak - investeringar	2023	2024	
Opparbeiding av næringsareal	10 000 000		Note 14
ENØK-tiltak kommunale bygg	1 000 000		Note 15
Prosjekt ny barnehage og nye omsorgsbustader på Dale	350 000	15 000 000	Note 16
Prosjekt oppvekstun på Stanghelle	350 000		Note 17
Trafikksikker kommune - vegljøs skuleveg	1 000 000		Note 18
Sum tiltak investeringar	12 700 000	15 000 000	

Note 14: Opparbeiding av næringsareal

Det skal setjast av 10.000.000 kroner til opparbeiding av næringsareal i Vaksdal. Arealet skal bli planert, og infrastruktur skal vera klart med VVA til tomtegrensa. Arealet skal klargjerast for sal til næringsdrivande og marknadsførast.

Arealet skal leggjast ut for sal med mål om å dekkja inn investeringskostnadene, samstundes skal det takast omsyn til kostnader for tilsvarande tomter i nærliggjande kommunar samt andre kommunar langs E16, som er naturleg å samanlikna med.

Målet er å få flest mogleg kvadratmeter opparbeida næringsareal for investert beløp, men prioriterte område er: 1. Dalegarden, 2. Norddalen, 3. Kommunal eigd tomt ved sidan av ny brannstasjon på Vaksdal. 4. Stanghelle Kai.

Note 15: ENØK-tiltak kommunale bygg

Vaksdal kommune må redusera straumforbruket, og må sjå på tiltak som solceller og andre ENØK-tiltak. Det vert sett av pengar i budsjettet for 2023 til å utgreia kva potensiale kommunen har innanfor ENØK-tiltak i kommunale bygg. Resterande beløp skal nyttast til å starta på tiltak som vert peika på i utgreiinga.

Note 16: Moglegheitsstudie/forprosjekt ny Dale Barnehage/ Elvavegen

Dale Barnehage har sårt behov for oppgradering, og det same har omsorgsbustadane i Elvavegen. I ei studie skal dei to behova sjåast i samanheng, og det skal gjennomførast eit forprosjekt for eit kombinasjonsbygg som inkluderer både barnehage og omsorgsbustadar.

Målet med prosjektet er å få til ei betre løysing for barnehageborna på Dale. Samtidig ynskjer ein å få vurdert moglegheita for betre og meir tilpassa bustader for bebuarar i Elvavegen.

Prinsipp for forstudia:

- Eit nytt bygg vert utgreia for bygging på Dale, fortrinnsvis på branntomta ved Messehagen, men ein kan og sjå på andre ledige areal.
- Det skal leggjast opp til eit energieffektivt bygg, og ein skal sjå på moglegheita for å byggja i miljøvenleg materiale.

Kommunestyret ber om at det vert utarbeida eit mandat for forprosjektet, som skal leggjast fram til handsaming i Formannskapet i fyrste kvartal 2023. Det vert sett av 350 000 kroner til forprosjektet.

Det vert i tillegg sett av 15 000 000 i økonomiplanperioden som delfinansiering av prosjektet. Eventuell resterande finansiering vert handsama når forprosjektet er ferdig.

Note 17: Forprosjekt oppveksttun på Stanghelle

Dagens barnehage på Stanghelle vil bli stengt i byggeperiode for K5, og vil mista mykje av utearealet etter endt bygging. Samtidig har Stanghelle skule behov for oppgradering. For å nytta arealet ved Stanghelle skule best mogleg, og for å sikra god drift, så må ein sjå dette i samanheng.

Kommunestyret ber om at det vert utarbeida mandat for forprosjekt "Oppveksttun Stanghelle" og at dette kan handsamast i Formannskapet i fyrste kvartal 2023. Det vert sett av 350 000 kroner til forprosjektet.

Note 18: Trafikksikker kommune - vegljøs skuleveg

Det vert sett av 1 million kroner til vegljøs på kommunal skuleveg på Straume og Stamnes. Kommunestyret ber om at prosessen vert starta og eventuell meirkostnad vert lagt fram for kommunestyret.

Del 2: Saldering og omdisponering

	2023	2024	
Bruk av disposisjonsfond	31 660 000	15 000 000	Note 19
Gevinst frå aktiva	1 000 000		Note 20
Mindreinntekt eigedomsskatt på næring	-700 000		Note 21
Sum auka ramme	31 960 000	15 000 000	
Sum disponert til drift	19 260 000		
Sum disponert til investeringar	12 700 000	15 000 000	

Note 19: Bruk av disposisjonsfond

Med ekstra store inntekter i 2022 vert det prioritert å omdisponere delar av midlane i framtidsretta tiltak både i 2023 og seinare i økonomiplanperioda.

Note 20: Gevinst frå aktiva

Gjennomsnittlig inntekt frå aktiva har sidan 2018 vore på over 3 millionar kroner, og sjølv med eit venta negativt resultat frå 2022 vil inntekta gjennomsnittleg vera over 2 millionar. Det vert derfor budsjettert med 1 million kroner i inntekt frå aktiva, eit forsiktig anslag målt opp mot historisk inntekt og kva ein burde forventa av gevinst frå eit slikt fond. At fondet også blir større i 2022 burde tilseie at dette er et realistisk anslag.

Note 21: Reduksjon i eigedomsskatt for næring

Per 2022 er eigedomsskatten på næringseigedom i Vaksdal 7 promille, noko som er høgaste moglege nivå på landsbasis. Når ein samanliknar med andre relevante kommunar i distriktet og langs E16 er Vaksdal ein kommune som er kostbar å etablere seg i for næringsdrivande. Skattesatsen vert derfor redusert til 6 promille.

Mål med tiltaket er å gjere det meir attraktivt å etablere seg som næringsaktør i Vaksdal. Skattenivået skal reduserast for å visa at Vaksdal ynskjer å letta skattebyrda for eksisterande bedrifter, samt at kommunen vert meir attraktiv for nyetablerarar.

Dette tiltaket gjeld ikkje kraftanlegg omfatta av særkattereglane i petrolium, som vil ha same skattenivå som tidlegare.

Del 4: Verbalforslag

a) Tilsette

Kommunestyret ber om at arbeidstakarorganisasjonane vert involvert så tidleg som mogleg ved forslag budsjett, omorganisering eller organisasjonsendring. Vaksdal kommune har som målsetting at ingen skal seiast opp som følgje av omstillingsprosessar. Eventuell nedbemanning skal først løysast gjennom frivillige avtalar, omplassering til anna arbeid i kommunen eller omskulering – vidareutdanning.

b) Prioriteringar i helse

Kommunestyret ber om at investeringar i velferdsteknologi som fører til redusert belastning på tilsette og auka tryggleik for brukarar vert å prioritera innafor budsjettet i 2023.

Fokus i Helse og meistring i 2023 skal i tillegg vera å få redusert kostnadar knytt til bruk av vikarbyrå.

c) Fri plassar i kulturskulen

Kommunestyret ber om at det vert tilbydd fem gratis plassar i kulturskulen. Tiltaket vert gjennomført så langt det er ledig kapasitet, og ved eventuelle ekstrakostnadar skal administrasjonen koma tilbake med ei sak i første tertial.

d) Marknadsføring sommarjobb bedrifter

Kommunestyret ber om at Sommarjobb i bedrifter-tiltaket vert marknadsført i kommunen sine sosiale kanalar samt i lokalaviser.

“Sommarjobb i bedrifter” er eit permanent tiltak i Vaksdal og fortset i 2023. Tiltaket er primært meint for ungdom mellom 16 og 18 år. I 2022 vart det sagt at det berre var ein søkjar, men det verka som det var lite opplyst om ordninga. I 2023 må det difor informerast betre, t.d. gjennom kommunen sine nettsider og sosiale kanalar, Vaksdal Næringsråd bør kontaktast og avisannonser skal vurderast. Målet er at det avsette beløpet vert brukt fullt ut.

e) Heimetenesta – tilpassa oppmøtestad

Vaksdal kommune er langstrakt. Fleire av våre tilsette i heimetenesta køyrer langt i jobb, og mange køyrer også langt til oppmøtestad. Teknologiske hjelpemiddel gjer at me ikkje treng møtast kvar dag for å kunne utføre arbeidet vårt.

Kommunestyret ber om at det i 2023 vert lagt til rette for tilpassa oppmøtestad for tilsette. Korleis dette vert løyst skal rapporterast saman med Tertialrapport 1.

f) Rullerande opptak barnehage

Kommunestyret ber administrasjonen innan 1. mars kome med sak om rullerande (fortløpande) eller fleire opptak i barnehagane. Saka skal innehalde konsekvensar for økonomi og personal. Målet er å kunne tilby barnehageplassar heile året og ta godt imot flyktningar som treng barnehageplass.

g) Kommunale bustader

Kommunestyret ber administrasjonen innan juni 2023 kome med oppfølging av følgjande punkt i sak 70/20:

“Kommunestyret ber om at det vert utarbeida sak om trong for kommunale bustader i 2021. (2023) Ei slik sak må ta omsyn til geografisk spreiding, type bustader og status for kommunale bustader i dag”

I tillegg ber kommunestyret om at saka og inneheld eventuelt sal av kommunale bustader, omdisponering og moglegheiter for leige til eige i vår kommune.

h) Trafikksikker kommune

Kommunestyret ber om at det vert utarbeida ei prioritert liste over behov for vegljøs på kommunale vegar. Denne skal innehalde oversikt over særleg farlege punkt, samt omsyn til skuleveg. Her bør det takast omsyn til innspel frå Barnetråkk-innspel gjennomført ved skulane i kommunen, samt tidlegare innmeldte behov.

i) Vikavegen nedre del

Kommunestyret ber om at det snarast vert gjort ei vurdering av vegfundamentet i nedre del av Vikavegen. Det kjem fleire meldingar om bekymring i høve utgliding av vegen. Då det ikkje er omkøyringsmogelegheiter hastar det å få kartlagt tilhøva her og eventuelt sett i gong tiltak.

j) Digitalisering, innovasjon og samfunn

Kommunestyret ber administrasjonen om å gå gjennom stillingar innanfor reinhald og teknisk drift for å vurdere om me har dei ressursane me treng framover. Rammene har endra seg dei siste åra med nye bygg og tenester. Kommunestyret ber om ei sak tidleg i 2023 der ein vurderer

-om oppgåvene er i samsvar med ressursane

-vil det vera tenleg å auke tal stillingar og utføre fleire oppgåver i eigen regi?

Kommunestyret ventar sak til behandling før ein vurderer kutt i stillingar som omtalt i kommunedirektøren sitt framlegg til budsjett.

k) Serviceline i Vaksdal kommune.

Kommunestyret ber kommunedirektøren utarbeide ei sak i 2023 om oppretting av serviceline i kommunen etter modell av servicelina i Bergen og/eller rosa buss i Oslo. Saka skal og sjå på om det er mogleg innanfor rutepakka i Vaksdal kommune og opprette serviceline saman med kollektivselskapet.

l) Løypemelding

Kommunestyret ber om at budsjettvedtaka vert rapportert på i kommunestyremøte i juni.